निःसन्तान व्यवस्थापन सेवा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड, २०८२

प्रस्तावनाः निःसन्तान पहिचान, रोकथाम र उपचार सेवा लक्षित समूहसम्म सहज रूपमा प्रदान गरी संविधान प्रदत्त प्रजनन अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न वान्छनीय भएकाले जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ को दफा ६४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मन्त्रालयले यो मापदण्ड जारी गरेको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१.**संक्षिप्त नाम तथा प्रारम्भः** (१) यस मापदण्डको नाम "**निःसन्तान व्यवस्थापन सेवा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड, २०८२**" रहेको छ।

(२) यो मापदण्डतुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा**:बिषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा;

(क) "स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले दफा ३ बमोजिमको सेवा प्रदान गर्ने सरकारी स्वास्थ्य संस्था सम्झनुपर्छ र सो शव्दले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित गैरसरकारी वा निजी वा गैर नाफामुलक सामुदायिक स्वास्थ्य संस्थालाइ समेत जनाउँछ।

(ख) "आइ यु आइ" (Intra-Uterine Insemination) सेवा" भन्नाले मानव वीर्य विशेष तवरले सफा गरी छानेर मानव पाठेघरमा राख्ने प्रविधि सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "आइ. भी. एफ. (In-Vitro Fertilization)" सेवा भन्नाले मानिसको शरीर वाहिर भ्रुण तयार पारी मानव पाठेघरभित्र प्रत्यारोपण गरिने प्रविधि सम्झनु पर्दछ।

(घ) "इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला" भन्नाले मानव पाठेघरभित्र प्रत्यारोपण गरिने भ्रुण तयार गर्ने कक्ष सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) "एन्ड्रोलोजी प्रयोगशाला" भन्नाले मानव पाठेघरमा राख्ने वीर्य तथा सो संग सम्बन्धित तरल पदार्थको तयार गर्ने कक्ष सम्झनु पर्दछ ।

(च) "गैह्सरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम स्वीकृति लिई गैह्सरकारी वा निजी क्षेत्रको लगानी तथा स्वामित्वमा सञ्चालन भएको स्वास्थ्य संस्था सम्झनु पर्दछ।

(छ) "प्रदेश मन्त्रालय" भन्नाले स्वास्थ्य सम्बन्धी विषय हेर्ने प्रदेश सरकारको मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ।

(ज) "भवन संहिता" भन्नाले नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको राष्ट्रिय भवन संहिता सम्झनु पर्दछ।

(झ) "निःसन्तान" भन्नाले महिला र पुरुषले कुनै पनि गर्भ निरोधको साधन प्रयोग नगरी नियमित यौन सम्पर्क गर्दा करिब १ वर्षसम्ममा पनि गर्भधारण नभएको अवस्थालाई निःसन्तान सम्झनु पर्दछ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

(ञ) "निःसन्तान व्यवस्थापन इकाई" भन्नाले सरकारी तथा गैह्र सरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थामा निर्देशिकाको दफा ३ उपदफा (१) बमोजिम निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवा दिने विभिन्न कक्ष, औजार उपकरण, जनशक्ति र सामग्री (कन्जुमेजबल्स) हरू सहित स्थापना भएको इकाई सम्झनु पर्दछ ।

(ट) "विशेषज्ञ अस्पताल" भन्नाले जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली,२०७७ अनसूची-१ बमोजिमका आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, अनुसूची ३ बमोजिमका विशेषज्ञ सेवा सहित शल्यक्रिया सहितको आकस्मिक सेवा, प्रसूति तथा स्त्रीरोग, प्रयोगशाला, रक्त सञ्चार सेवा, रेडियो इमेजिङ्ग, फार्मेसी, सघन उपचार सेवा (एच. डी. यू., एन. आई. सी. यू., एम. आइ. सी. यू., एस. आइ. सी. यू.,सी. सी. यू., सी. एन. आइ. सी. यू. पी. आइ. सी. यू.) र कार्डियाक क्याथेटराइजेशन सेवा, हेमोडाईलाईसिस सेवा चौबिसै घण्टा उपलब्ध भएको कम्तिमा १०० शय्याको अस्पताल सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) "मन्त्रालय" भन्नाले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।

(ड) "शल्यक्रिया" भन्नाले निःसन्तान उपचार व्यवस्थापन गर्न गरिने चिरफार सम्बन्धी कार्य सम्झनु पर्दछ।

(ढ) "स्थानीयतह" भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम स्थापना भएका महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका र गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।

(ण) "सरकारी स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट सञ्चालित स्वास्थ्य संस्था सम्झनु पर्दछ ।

(त) "स्क्रीनिङ" भन्नाले गर्भ धारण हुन नसक्नुका कारण पत्ता लगाउन गरिने प्रारम्भिक परीक्षण सम्झनु पर्दछ ।

(थ) "सेवाग्राही" भन्नाले निःसन्तान सम्बन्धी स्क्रीनिङ, परामर्श तथा उपचार सेवा लिन आउने व्यक्ति वा दम्पती सम्झनु पर्दछ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

सेवा सञ्चालन सम्बन्धी प्रक्रिया तथा मापदण्ड

३. **निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवाहरू र सञ्चालन प्रकृया:** (१) स्वास्थ्य संस्थाको स्तर, भौतिक पूर्वाधार, उपलब्ध जनशक्तिका आधारमा देहाय बमोजिम निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवाहरू प्रदान गरिनेछ।

(क) स्क्रीनिङ, निदान, रोकथाम तथा परामर्श र प्रेषण

(ख) औषधी तथा हर्मोनल उपचार

(ग) शल्यक्रिया सेवा

(घ) आइ. यू. आइ. सेवा

(ङ) आइ. भी. एफ. सेवा

(२) उपदफा (१) को खण्ड (क) अनुसारका सेवाहरू सबै सरकारी र गैह्र सरकारी वा नीजि स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिनेछ ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमका सेवाहरू निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्राप्त प्रसूति तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ रहेको सरकारीर गैह्र सरकारी वा नीजि स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिनेछ।

(४) उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिमका सेवाहरू निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिमप्राप्त प्रसूति तथा सम्बन्धित विशेषज्ञ रहेको सरकारी र गैह्र सरकारी वा नीजि स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिनेछ ।

(५) उपदफा (१) को खण्ड (घ) आइ. यू. आइ. सेवा सञ्चालन गर्न दफा ४ बमोजिम मापदण्ड पुरा गरेकोहुनु पर्नेछ ।

(६) उपदफा (१) को खण्ड (ङ)आइ .भी. एफ.सेवा सञ्चालन गर्न दफा ५ बमोजिम मापदण्ड पुरा गरेकोहुनु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरणः आइ. यू. आई. सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाले उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिमका सेवाहरू र आइ. भी. एफ. सेवाहरू प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाले उपदफा (१) बमोजिमका सबै सेवाहरू समेत प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिम सेवाहरू प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थामा निःसन्तान व्यवस्थापन इकाई स्थापना गर्नु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम स्थापना हुने इकाईमा उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिमका सेवाहरूको हकमा परामर्श कक्ष र उपदफा (१) को खण्ड (घ) बमोजिमका आइ यू आइ सहितका सेवाहरू प्रदान गर्ने भए दफा ४ बमोजिमको मापदण्ड र उपदफा (१) को खण्ड (ङ) बमोजिमका आइ भी एफ सहितका सेवाहरू प्रदान गर्ने भएमा दफा ५ बमोजिमका मापदण्ड अनुसारका कक्षहरू, औजार, उपकरण र सामग्रीहरु(कन्जुमेवल्सहरू) हुनु पर्दछ ।

(९) उपदफा (१) बमोजिम आइ. यू. आई. र आइ. भी. एफ. सेवा दिन इच्छुक गैह्र सरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थालाई प्रचलित कानून र यस मापदण्ड बमोजिम सञ्चालन अनुमति दिन सकिनेछ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

४. **आइ. यु. आइ. सेवा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्डः** (१) आइ. यु. आइ.सेवा सञ्चालन गर्ने स्वास्थ्य संस्थामा वहिरंग विभाग सहितको प्रसूति तथा स्त्रीरोग सम्बन्धी सेवाहरू,एन्ड्रोलोजी प्रयोगशाला, कोल्ड चेन प्रणाली, फार्मेसी, जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली,२०७७ ले वर्गीकरण गरे अनुसार न्यूनतम "सी" वर्गको प्रयोगशाला र आकस्मिक उपचार सेवा समेत उपलब्ध हुनु पर्नेछ ।

(२) सघन उपचारका लागि सेवा उपलब्ध भएका स्वास्थ्य संस्थासंग सम्झौता भएको हुनु पर्नेछ।

(३) आइ. यु. आइ. सेवा सञ्चालन गर्न न्युनतम जनशक्ति, भौतिक पूर्वाधार, औजार उपकरण र कन्जुमेवल्सहरूको मापदण्ड अनुसूची १ बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

५. **आइ. भी. एफ. सेवा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्डः** (१) आइ. भी. एफ.सेवा सञ्चालन गर्ने स्वास्थ्य संस्थामा वहिरंग विभाग सहित प्रसूति तथा स्त्रीरोग सम्बन्धी सेवाहरू, एन्ड्रोलोजी प्रयोगशाला, इम्ब्रियोलोजी प्रयोगशाला, फार्मेसी, जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७७ ले वर्गीकरण गरे अनुसार न्युनतम "सी" वर्गको प्रयोगशाला, कोल्ड चेन प्रणाली, आकस्मिक सेवा, सघन उपचार कक्ष र शल्यक्रिया सेवा उपलब्ध हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आकस्मिक सेवा र सघन उपचार कक्ष उपलब्ध नभएमा आवश्यक परेका वखत त्यस्तो सेवा उपलब्ध गराउने गरी कम्तीमा एक विशेषज्ञ सरहको अस्पतालसंग सम्झौता भएको हुनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको सम्झौता भएको अस्पताल काठमाडौं उपत्यका भित्र २ कि. मि. रकाठमाडौं बाहिरको हकमा एम्वुलेन्स वा यातायातका अन्य साधनवाट यात्रा गर्दा आधा घण्टासम्म समय लाग्ने दुरीभित्र हुनु पर्दछ

(४) आइ. भी. एफ. सेवा सञ्चालन गर्न न्युनतम जनशक्ति, भौतिक पूर्वाधार, औजार, उपकरण र सामग्रीहरुको (कन्जुमेवल्सहरू) मापदण्ड अनुसूची २ बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

६. **आइ. यु. आइ. र आई. भी. एफ.सेवा सम्बन्धी अन्य मापदण्डः**आइ. यू. आइ. र आइ.भी.एफ.सेवा सञ्चालन सम्बन्धी अन्य मापदण्डहरू देहाय बमोजिम हुनेछनः

(क) वीर्य संकलन कक्ष र एन्ड्रोलोजी प्रयोगशाला र आइ. यू. आइ. कक्ष संगसंगै हुनु पर्नेछ

(ख) शल्यक्रिया कक्ष र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला संगसंगै जोडिएको हुनु पर्दछ।

(ग) शल्यक्रिया कक्ष र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशालाको वीचमा ढोका र पास वक्स हुनु पर्दछ ।

(घ) शल्यक्रिया कक्ष र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशालामा सूर्यको प्रकाश नआउने व्यवस्था हुनु पर्दछ।

(ङ) शल्यक्रिया कक्ष र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशालामा इम्ब्रियोलोजिष्ट र सहयोगी स्वास्थ्यकर्मी वाहेक अन्य व्यक्ति सिधै जान नसक्ने व्यवस्था हुनु पर्दछ ।

(च) शल्यक्रिया कक्ष र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशालार एन्ड्रोलोजी प्रयोगशाला वातानुकूलित, HVAC or Coda tower system जडान भएको हुनु पर्नेछ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

(छ) शल्यक्रिया कक्ष र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशालामा प्रयोग हुने औजार र सामानहरुलाई सफा र निर्मलीकरण गर्ने छुट्टै ठाउँको व्यवस्था हुनु पर्नेछ।

(ज) वीर्य संकलन गर्ने कक्षमा सफा आरामदायी सैया/सोफा, राखिएको हुनु पर्दछ । साथै कक्ष नजिकै शौचालयको व्यवस्था समेत हुनु पर्नेछ ।

(झ) एन्ड्रोलोजी प्रयोगशाला,आइ.यू.आइ. कक्ष, शल्यक्रिया कक्ष र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला कक्षको तापक्रम, आद्रता, हावाको गुणस्तर अनुसूची-३ बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

(ञ) एन्ड्रोलोजी प्रयोगशाला, शल्यक्रिया कक्ष र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला बहिरंग कक्ष, सोधपुछ कक्ष आदिवाट मानिसको आवतजावतबाट टाढा हुनु पर्दछ ।

(ट) सरकारी वा गैह्सरकारी वा निजी आइ.भि.एफ./ आइ.यू.आइ.सेवा प्रदायक संस्थाको आफ्नै फार्मेसी सेवा इकाई हुनु पर्नेछ र सो फार्मेसी औषधी व्यवस्था विभागमा दर्ता भएको हुनु पर्नेछ ।

(ठ) संस्थाबाट उत्पादन हुने फोहोरको व्यवस्थापन चिकित्साजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापनको प्रचलित मापदण्ड अनुसार हुनु पर्नेछ ।

(ड) संस्था परिसरमा सवारी साधन पार्किङको प्रर्याप्त सुविधा सहित दमकल र एम्वुलेन्स सजिलै आवत जावत गर्न सक्ने हुनु पर्नेछ ।

(ढ) शुद्ध खानेपानी, शौचालय र सञ्चारको सुविधा उपलब्ध हुनु पर्नेछ ।

(ण) अविछिन्न विद्युत आपूर्तिको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(त) महिला र पुरुषका लागि छुट्टाछुट्टै र अपाङ्गता मैत्री शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(थ) स्ट्रेचर,व्हीलचेयरको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(द) बहिरङ्ग विभागमा पर्याप्त फर्निचर सहितको प्रतिक्षालय, टि.भि. स्क्रीनको व्यवस्था हुनु पर्नेछ।

(ध) बहिरङ्ग कक्षमा निसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना शिक्षा सामग्री उपलब्ध हुनु पर्नेछ।

७. **<u>भवन सम्बन्धी मापदण्ड</u>**:(१) निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्ने भवन प्रसूति तथा स्त्रीरोग सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्था परिसरमा हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनियस मापदण्ड बमोजिम प्रकृया पुरा गरी छुट्टै स्थानमा आइ. यू. आइ. र आइ. भी. एफ. सेवा सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

(३) आइ. यू. आइ. र आइ. भी. एफ. सेवा सञ्चालन गरिने भवनको भवन संहिता बमोजिम मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्दछ ।

(४) आइ. यू. आइ. सेवा सञ्चालन गरिने भवनका कोठाहरू अनुसूची-४ को फ्लोर प्लान बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

(५) आइ. भी. एफ. सेवा सञ्चालन गरिने भवनका कोठाहरू अनुसूची-५ को फ्लोर प्लान बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

(६) उपदफा (५) को फ्लोर प्लान बमोजिम आवश्यक कोठाहरू एकै साथ उपलब्ध हुन नसक्ने भएमा एण्ड्रोलोजी प्रयोगशाला, आइ.यु.आई.कक्ष, इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला र शल्यक्रिया कक्ष अनिवार्य रूपमा संगसंगै हुनु पर्नेछ ।

(७) आइ. यू. आइ. र आइ. भी. एफ. सेवा सञ्चालन गरिने भवन अपाङ्गता मैत्री हुनु पर्नेछ

(८) संस्थाको आफ्नो स्वामित्वको भवन नभएमा कम्तिमा ५ वर्षको घर भाडा सम्झौता भएको हुनु पर्नेछ ।

(९)भवन सम्बन्धी अन्य मापदण्ड स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ को व्यवस्था बमोजिम हुनेछ ।

८. **डोनर (Donor) सम्बन्धी मापदण्डः**(१) शुक्रकीट (Semen Donor) दान गर्ने व्यक्तिले अनुसूची-९ (क) अनुसारको मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ।

(२) अण्डा(Oocyte Donor) दान गर्ने व्यक्तिले अनुसूची-९(ख) अनुसारको मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ।

गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाहरूमा निःसन्तान व्यवस्थापन सेवा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था

९. **अनुमति लिनु पर्नेः** (१) अनुमति नलिई आइ. यू. आई. वा आइ. भी. एफ. सेवा सञ्चालन गर्न पाईने छैन । संस्थाले थप सेवा विस्तार गर्न वा शाखा स्थापना गर्न अनुमति लिनु पर्ने छ।

(२) निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवा सञ्चालन गर्न चाहने गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य सस्थालाई मन्त्रालय वा मन्त्रालयले तोकेको निकायले सञ्चालन अनुमति दिन तथा अनुमति नविकरण गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सञ्चालन गर्ने सरकारी, गैह्सरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्था प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको र यस निर्देशिकामा उल्लेखित मापदण्डहरू पुरा गरेको हुनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम सेवा सञ्चालन गर्न चाहने गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाले अनुसूची ६ बमोजिमका कागजात संलग्न राखी अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा मन्त्रालय वा मन्त्रालयले तोकेको निकायमा आवेदन दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम परेका आवेदन परेका संस्थाहरूको स्थलगत निरिक्षणकालागि मन्त्रालय वा मन्त्रालयले तोकेको निकायले अनुगमन टोली खटाउनेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमको खटिएको अनुगमन टोलीले स्थलगत निरिक्षण गरी अनुमति प्रदान गर्न उपयुक्त भए नभएको राय सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भए पछि यस मापदण्ड बमोजिम प्रकृया पुरा गरेको गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थालाई मन्त्रालयले सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति दिनेछ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

(८) उपदफा (७) बमोजिम अनुमति पाएका संस्थाले नविकरण गरि दिन निवेदन दिएमा अनुगमन समितिको स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदनको आधारमा तोकिएको दस्तुर लिई नवीकरण गर्नेछ।

(९) उपदफा (८) बमोजिम नवीकरणका लागि सञ्चालन अनुमतिको म्याद समाप्त हुनु भन्दा कम्तिमा ३ महिना अगावै निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(१०) यो मापदण्ड प्रारम्भ हूँदाका वखत निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवा दिईरहेका गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाले यो निर्देशिका स्वीकृत भएको मितिले ९०(नब्वे) दिन भित्र उपदफा(४) बमोजिम निवदेन दिनु पर्नेछ ।अन्यथा पुनः इजाजत पत्र लिनु पर्नेछ

(११)उपदफा (१०) बमोजिम निवेदन दिएका गैहसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाले यो मापदण्ड पुरा नगरेको पाएइमा मापदण्ड पुरा गर्न अधिकतम १८०(एक सय असी) दिनको समायवधि दिन सकिनेछ ।

१०. **सेवा बन्द गर्न सकिने:** नवीकरणका लागि निवेदन नदिने, निर्धारित अवधिभित्र मापदण्ड पुरा नगर्ने, नियमित प्रतिवेदन नगर्ने, अनुगमनका क्रममा दिइएका निर्देशन पालना नगर्ने गैहसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाको निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवा मन्त्रालयले तत्काल बन्द गर्न सक्नेछ।

११. **अनुमति खारेजः** यस मापदण्ड प्रारम्भ हुनु अघि सञ्चालनमा रहेका गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाले निःसन्तान व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवा सञ्चालन गर्न नसक्ने जनाई अनुमति खारेजीको लागि निवेदन दिएमा त्यस्ता गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाको सञ्चालन अनुमति खारेज गरिनेछ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

विविध

१२. **सेवा शुल्क निर्धारण समिति सम्बन्धी व्यवस्थाः** (१) आइ. यू. आइ. तथा आइ. भी. एफ. सेवा सञ्चालन गर्नेसरकारी, गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाले लिन सक्ने सेवा शुल्क स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ ले तोकेअनुसार हुनेछ। मन्त्रालयले तोकेको शुल्कभन्दा बढी शुल्क लिने स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरी दर्ता नविकरण समेत खारेज गर्न सकिनेछ।

१३. **अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्थाः**(१) निःसन्तान व्यवस्थापन सेवाको गुणस्तर, औजार उपकरण, जनशक्ति व्यवस्थापन लगायतका विषयमा अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको एक अनुगमन समिति रहनेछ ।

(१) महाशाखा प्रमुख, गुणस्तर मापन तथा नियमन महाशाखा, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय — संयोजक

(२) शाखा प्रमुख, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय — सदस्य

(३) संयोजकले तोकेको विषय विज्ञ-३ (प्रसूतिरोग विशेषज्ञ, इम्ब्रायोलोजिष्ट र प्याथोलोजिष्ट/मे.ल्या.टे.) — सदस्य

(४) औषधी सम्बन्धी निरीक्षण गर्ने अधिकृत,स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयसदस्य

(५) अधिकृत (ब./मे.ल्या.टे.,न.अ.,ज.स्वा.अ.), गुणस्तर मापन तथा नियमन महाशाखा, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय — सदस्य सचिव

(२) आइ. यू. आइ. तथा आइ. भी. एफ. सेवा प्रदान गर्ने सरकारी तथा गैह्रसरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाको अनुगमन वर्षको २ पटक वा चाहेका वखत जुनसुकै समयमा गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अनुगमन गर्दा अनुसूची-८ अनुसारको चेक लिष्ट प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

१४. **गोपनीयता सम्बन्धी व्यवस्थाः** सरकारी, गैह सरकारी वा निजी स्वास्थ्य संस्थाबाट निःसन्तान सम्बन्धी सेवा प्रवाह गर्दा सेवाग्राहीको स्वास्थ्य अवस्था, निदान वा निजले प्राप्त गरेको उपचार लगायतका सूचनाहरू गोप्य राख्नुपर्नेछ ।

१५. मन्त्रालयले विभिन्न निकायहरुसंग समन्वय गरी आई.भि.एफ. विशेषज्ञ चिकित्सक र इम्ब्रोलोजिष्ट लगायतका जनशक्ति उत्पादनको लागि शैक्षिक एवं फेलोसिप कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाउनेछ ।

१६. **अभिलेख प्रतिवेदनः**(१)निःसन्तान सम्बन्धी सेवाको अभिलेख राख्न अभिलेख फाराम तयार गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तयार गरिएका फाराममा बाँझोपना व्यवस्थापन सेवाको अभिलेख राखि मासिक रूपमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा प्रविष्टि गर्नु पर्नेछ ।

(३) स्वास्थ्य संस्थाले संचार माध्यम वा सामाजिक संञ्चालमा झुटो प्रचार प्रसार गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरिनेछ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

(४) गरिव एवं विपन्न नागरिकहरु १० प्रतिशत सेवा अन्तर्गत निशुल्क उपचार सेवा उपलब्ध गराई सोको जानकारी मन्त्रालयलाई दिनु पर्नेछ ।

१७. **मापदण्डको व्याख्या:**यस मापदण्डको प्रयोग सम्बन्धमा कुनै दुविधा उत्पन्न भई व्याख्या गर्नु पर्ने भएमा मन्त्रालयको व्याख्या अन्तिम हुनेछ ।

१८. **अन्य मापदण्ड बमोजिम हुने:** यस मापदण्डमा नसमेटिएका विषयका सम्बन्धमा स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाहरू **स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७** (संशोधन सहित) बमोजिम हुनेछ।

१९. **स्वतःअमान्य हुनेः** यस मापदण्डमा लेखिएका कुनै कुरा प्रचलित नेपाल कानूनका कुनै व्यवस्थासंगबाझिएमा बाझिएकोहदसम्म स्वतः अमान्यहुनेछ ।

२०. **मापदण्डको संशोधनः** मन्त्रालयले यस मापदण्डतथा अनुसूचीहरूमा आवश्यकता अनुसार हेरफेर तथा थपघट गर्न सक्नेछ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची १

दफा ४ उपदफा(३) संग सम्बन्धित

आई. यू .आई. सेवा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड

(क) भौतिक पूर्वाधार

सि.न	विवरण	संख्या	क्षेत्रफल
1	Consultation room	1	१०० वर्ग फिट
2	Counselling Room	1	५०-१०० वर्ग फिट
3	Injection Room with refrigerator	1	७० वर्ग फिट
4	Semen Collection Room with bathroom	1	५०-७५ वर्ग फिट
5	Changing Rooms (separate for male and female)	2	२५ वर्ग फिट
6	Andrology Lab	1	५०-१०० वर्ग फिट
7	Restroomswith shower facility(separate for male, female and disability friendly)	2	
8	IUI room	1	५०-१०० वर्ग फिट
9	USG room	1	१०० वर्ग फिट
10	Scrub Area/ Hand washing area	1	
11	Administrative room (Reception, registration and waiting, store, record, inquiry)	1	
12	Utility Room	1	

(ख) औजार उपकरण

सि.न	विवरण	संख्या
1	Ultrasonography Machine withcurvilinear,linear and endocavitary probe with probe guide and color Doppler	1
2	Patient examination Bed	1
3	Instruments trolleys	As per need
4	Laminar flow verticle type	1
5	Light Microscope(binocular or trinocular)	1
6	Centrifuge thermo-regulated	1
7	Automated Semen Analyzer	1
8	Refrigerator with thermal monitoring system	1
9	Makler Chamber and cell counter	2
10	Cell counter	2
11	Variable Volume Pipette of different size	as per need
12	Fixed Volume Pipette of different size	as per need
13	Air-conditioning (AC)	1
14	Generator or power back up	1

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

15	Test tubes warmer	1
16	Angular block	2
17	Incubator (Ambient Temperature)	1
18	P^H Meter	1
19	Osmometer	1
20	Computer with Printer	1
21	Tube Racks	as per need
22	Pipette Stand	as per need

(ग) consumables

क.स	सामग्रीको नाम	संख्या	Features
1	Medias for IUI (Flushing media, Sperm preparation / Washing media, IVF media etc.	as per need	Media with sodium bicarbonate and HSA but HEPES buffer based preferred depending upon the type of incubation.
2	Test tubes: Round bottom and conical (approx. 5/14/15 ml).	as per need	Made up of polypropylene, non-toxic, resistant to heat and chemical
3	Glass slides	as per need	75 x25mm and 1 mm thick and cover slip- 22x22 mm
4	IUI catheter	as per need	Centimeter marking outer sheath for confidence in placement, Smooth a-traumatic tips and MEA, LAL and HSSA treated would be preferred.
5	Semen Collection container	As per need	Made up of polypropylene, Wide mouth, nontoxic, heat resistant and MEA, LAL and HSSA tested preferred
6	Powder free gloves	as per need	
7	Andrological stains andreagents	as per need	Vitality, morphology, WBC etc
8	IUI cannula	as per need	

(घ)मानव संसाधन

क.स	जनशक्ति विवरण	आवश्यक शैक्षिक योग्यता / अनुभव	संख्या
१	प्रसूति तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट Obstetric/ gynecology विषयमा स्नातकोत्तर तह उतीर्ण गरी नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता भएको र सम्बन्धित विषयमा कम्तिमा एक हप्ताको तालिम प्राप्त।	१
२	मेडिकल ल्याव	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजी विषयमा	१

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

	टेक्नोलोजिष्ट	स्नातक तह उतीर्ण गरी नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषदमा दर्ता भएको र सम्बन्धित विषयमा कम्तिमा एक हप्ता तालिम प्राप्त ।	
३	मेडिकल ल्याव टेक्निसियन	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजी विषयमा प्रविणता प्रमाणपत्र तह उतीर्ण गरी नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषदमा दर्ता भएको ।	१
४	स्टाफ नर्स	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट स्टाफ नर्स उतीर्ण भईनेपाल नर्सिङ परिषदमा दर्ता भएको	१
५	प्रशासन, सहयोगी , सुरक्षाकर्मी र सरसफाईकर्मी		३

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची २

दफा ५ उपदफा(४) संग सम्बन्धित

आई भी एफ सेवा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड

(१) भौतिक पूर्वाधार

सि.न.	विवरण	संख्या	क्षेत्रफल
१	Consultation room (Gynecologist and Clinical Embryologist)	2	१०० वर्ग फिट (प्रति कक्ष)
२	Counselling Room	1	७५ वर्ग फिट
३	Injection Room with refrigerator	2	७५ वर्ग फिट
४	Semen Collection Room with audio video facility	2	७५-१०० वर्ग फिट
५	Changing Rooms (separate for male and female)	2	२५ वर्ग फिट
६	Restrooms(separate for male and female with Disability Friendly)	2	
७	IUI room	1	१०० वर्ग फिट
९	USG room	1	
१०	Administrative room (Reception, registration and waiting)	1	
११	Operation Theater	1	१०० वर्ग फिट
१२	Recoveryroom	1	१५०-२००वर्ग फिट
१३	Scrub Area/ room	1	
१४	Andrology Lab	1	७५-१०० वर्ग फिट
१५	IVF/ Embryology lab	1	१५०-२००वर्ग फिट
१५	Utility Room	1	

(२) औजार उपकरण

क्र.स.	औजार उपकरण	संख्या	स्पेशिफिकेशन विशेषता
1	Ultrasonography Machine with TVS probe	1(OPD /OT room)	abdominal and vaginal probe with probe guide and color Doppler
2	Patient examination Bed	1	
3	Instruments trolleys	as per need	Stainless steel with open shelves with wheel
4	Andrology workstation (laminar air flow): 2x6 ft.	1	2x6 feet LAF where both user and products are protected against particles and microbial contamination, should have UV light, adjustable luminosity, low noise level: approx. 55Db, fixed support stand, surgical stainless steel(approx. 2mm), toughened glass front window

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

5	Light Microscope: a)Binocular and b) Trinocular(optional)	1	High resolution, provision to fit for camera to take pictures and record videos and can be saved, having USB facilities, monitor etc.
6	Centrifuge	2	Speed in both rpm/ rcf: approx. 2200 rpm/ 800 rcf, 3 levels of breaking- normal, slow, very slow, temperature range: approx.. 26oC- 42oC, types of rotors: fixed angle rotor & swinging, type of motor: electronic brushless type, no. of tubes approx.8, tube capacity: 14/15ml and 5/6 ml with adapter, noise level: < 30db, permissible ambient temperature: 23OC-27OC, permissible ambient humidity: 50-60%
7	Incubator(ambient)	1	Stainless steel, minimum 14 ltr. capacity
8	Cryo-tanks of different types with trolley.	4	LN2 storage tank: 50 lt LN2 storage tank with super insulated fitted with pouring spout, pressurized dispensing device, roller base for mobility. Sample storage tank: No. of canistersapprox.-10, LN2 capacity approx. 50 lt , no. of 1.2 ml and 2ml vials (5 per cane), static evaporation rate: Not > 0.4lt per day, neck opening approx. 130mm, canister height approx. 280mm
9	Refrigerator	2	Medical/ clinical graded: microprocessor temperature controller, digital display with alarm system
10	Makler chambers	4	
11	Angular blocks	4	
12	Automated Semen Analyzer	1	Approx. 24" HD touch screen interface and capable of performing full range of sperm conc., motility (rapid, slow etc.), diff. morphology, vitality, sperm motility index, average path velocity (VCL), DFI, etc. . High resolution visualization system and capable of record videos and capture images, Inbuilt QC system and customizable report format with WHO standard comparison
13	Fix volume pipettes	2 each	Appropriate tips: 50µl, 100µl, 500µl and 1000µl
14	Variable volume pipettes	2 each	Appropriate tips: up to 10µl, 10-20µl, 20-50µl
15	Pipette stand/racks	As per need	
16	Tube racks	As per need	
17	Computer	1	High-capacity RAM and processor and saving space
18	Printer	1	Color printer having USB port
19	IVF workstation with multiple heating zone.	1	At least class 1 vertical IVF workstation 2 x 4 feet for 1 stereo-zoom microscope, HEPA filters: H-14 type and

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

			efficiency 99.99 for 0.3 micrometer particle size, electrical heating, flow meter to regulate flow rate of gas through bubble flask(vertical flow), noise level up to 55 Db, integrated humidification system, light damping facility to adjust light intensity, working chamber heated table top made up of SS and controlled by electronic temperature controller with digital display, must be ISO, CE and/or FDA approved.
20	Anti-vibration table	1	High density steel, height adjustable, rectangular platform
21	CO2 incubators	2	Volume: approx. 160 ltr. (3-4 shelves)Temperature control method: Direct heat & air jacket using microcontroller PID; temperature range: approx. ambient +5 to 600c with fluctuation: +/-0.20c, uniformity<+/-0.50c, accuracy: <+-0.10c & recovery: <=5 mins , CO2 control system: microcontroller PI; Approx.CO2 range: 0-19.5%; Infrared sensor & recovery time: not > 8 min(at 5% CO2 by volume), Optional:O2 control system: microcontroller PI; O2 range: 1-18% zirconia O2sensor & recovery time: not >10 min(at5% O2 by volume), Humidity: natural humidification with range: approx.. 85-90, Contamination control method: main body is electro galvanized steel with Isoacid antimicrobial coating; 900c moist heat decontamination cycle(HPA validated); 0.2 micron inlet filter for gas inputs; ULPA filters
22	Bench top incubator with or without premixing chamber for tri gas (CO2, O2, N2) –Preferred (Optional)	1	Excellent control and accuracy of ph., temp. and humidity between 2-10 chambers and one chamber at least can accommodate 2 dishes at a time, inbuilt gas chamber must be there to mix the CO2, N2 and O2 , 24 hour digital recording of temp. and gas flow, each chamber preferably must have heated lid, alarm system in case of power failure, should have UV- decontamination of air stream, should have data logging system and alarm, low noise, non-inductive heating system to provide no electromagnetic fields around embryos
23	Stereo zoom Microscopewith monitor	1	
24	Inverted microscope with micro manipulator and monitor with all the accessories	1 set	Compatible with manipulator, touch screen quadruple heated stage and digital help function, magnifications: at least 3 positions, approx.; 1x,1.6x and 2x, mechanical coarse and fine xyz for most accurate movement, heated stage accuracy to o.o5Oc and XY stage control, air syringe, on screen image, option to upgrade to the system for IMSI, embryo biopsy for PGS/PGD. All the accessories related to ICSI like monitor and software
25	Digital test tube warmer/ Block warmer	2	Stainless steel with minimum 1-1 each block for min 4-6 test tubes of 5ml & 14ml, stable heating environment,

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

			microprocessor based digital controller with digital temperature readout and digital LED display, ISO/ CE/FDA certified, Temperature level adjusted directly on the display in increments of 0.1oC
26	Heated trolly	2	Alu heated tabletop with control panel, digital temperature reading, heated drawer & shelves for storage, Castors: 2 with brackets
27	HVAC system	1	
28	Particle counter	1	Rechargeable with display screen, can count the particles three sizes ranges: 0.3µm, 0.5µm & 5µm
29	VOC meter/CODA	1	Proportional integral derivative technology, 3 seconds response, easy to read display with backlight, self-cleaning lamp sensor, can detect 0.1 ppm level
30	Osmometer	Optional	
31	pH meter	Optional	High accuracy, designed for IVF culture dish with robust probe suitable for use with all popular incubators including bench top versions, PH accuracy: +/-0.02PH, PH calibration: 2-point at room temperature, followed by 1-point at 37oC with buffers PH 7 and 10, temperature accuracy: +/-0.5oC/ 0.9oF, Data logging and export facility
32	CO2 analyzer and O2analyzer	Optional	Quick verification of CO2 and O2 incubator level, larger data storage, Built-in gas moisture removal, CO2 accuracy: +/- (1% of range +2%of reading) at reference conditions, O2 accuracy :+/- 1%full scale at constant temperature and pressure: +/- 2% full scale over operating temp range, temperature accuracy: +/- 0.2oC from range 32oC to 44oC(temperature probe is an option), Easy to read large well lit- display, time saving with dual temperature probes, should be supplied by humidity & moisture trap filters
33	Temperature Thermometer	2	Unique microprobe for microdrop measurement. Accuracy: measurement at calibration temperatures repeatable to +/- 0. 20c.certifications points:50c (410F), 370c(98.60F), 450c(1130F), Operation time on battery: approx.. 500 hrs.
34	Stripper pipette with suitable micro tips	2	Ergonomic handle and size
35	Power pipettes	2	Transferring large volume as per need
36	Oocyte Aspiration pump	2	It should have low flow, vacuum pressure range:0-500 mmHg, vacuum range changeable by 1 mm Hg and with digital display, foot operated, pre-filter as standard: built in for safety, connecting for aspiration tubing: 2-4mm, should be compatible to fit with all commercially available oocyte aspiration set, easy to read LED digital display.
37	Anesthesia Machine	1	
38	OT Bed	1	foot operated, Electrically driven, adjustable height etc.

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

39	Power Back up	1	
40	Audio visual system (optional)	1	

(३) **(सामग्रीहरु)** Consumables / Drugs

SN	Detail	Number	Specification
1	Medias for single and sequential culture medium for IVF and sperm preparation medium for IUI	As per need	Sterile, MEA and/or LAL and/or HSSA tested.
2	IVF medium	As per need	Culture system
3	IVM medium	As per need	Sterile, Sterile, MEA and/or LAL tested,
4	Medias for Vitrification and Thawing	As per need	Sterile, MEA and/or LAL and/or HSSA tested.
5	PVP	As per need	Clinical grade
6	Hyaluronidase	As per need	Recombinant Human Hyaluronidase
7	Flushing Media	As per need	With and without Heparin
8	Liquid paraffin oil	As per need	Sterile and filtered
9	Semen Collection Container	As per need	Sterile, wide mouth, MEA and/or LAL and/or HSSA tested.
10	Injection Pipettes	As per need	300/350 Color coding: RedInner diameter: 4-5μm Outer diameter:5,5-6.5μm
11	Holding Pipettes	As per need	300/350Color coding: GreenInner diameter: 20μm ±5μm, Outer diameter:100μm±10 μm
12	Cryo vials and Devices for vitrification and thawing	As per need	Nontoxic, heat resistant, polypropylene material, MEA and/or LAL and/or HSSA tested.
13	Test tubes: 5-6ml,14-15 ml round bottom and conical tubes	As per need	Nontoxic, heat resistant, polypropylene material, MEA and/or LAL and/or HSSA tested.
14	Petri dishes: (100 mm, 60--65 mm, 30-35 mm4 well dishes, central well dishes,	As per need	Nontoxic, heat resistant, polypropylene material, MEA and/ or LAL and/or HSSA tested.
15	Glass slides	As per need	75x25x1 mm white frosted grease free
16	IUI cannula	As per need	MEA and/or LAL and/or HSSA tested
17	Oocytes pick up needles (Single and Double Lumen)	As per need	MEA and/or LAL and/or HSSA tested
18	Embryo transfer catheter (Hard and soft)	As per need	MEA and/or LAL and/or HSSA tested
19	O2 cylinder	2	
20	Co2 cylinder	2	

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

21	N2 cylinder	optional	
22	TVS probe guides	As per need	
23	Liquid nitrogen	As per need	
24	Powdered free gloves	As per need	
25	Resuscitation set	1	
26	IV fluids	As per need	
27	Emergency Drugs (Atropine, Adrenaline, Dopamine)	As per need	
28	Cryolock	As per need	
29	Canister	As per need	
30	Cryocane	As per need	
31	Forceps	As per need	
32	Sticky mat	As per need	
33	Goblet for frozen straws(oocyte & embryos)	As per need	
34	Polystyrene cooling box for vitrification	As per need	Compatible with LN gas, used for freezing of oocyte and embryos
35	Cryomarker	As per need	Alcohol free
36	Testicular sperm aspiration needle	As per need	Needle gauge: 18-22G, needle length: 2-5cm, tubing length: 25-35cm
37	Testicular sperm extraction needle	As per need	Inner diameter: 6-8μm, outer diameter: 8-10μm, angle degree: 350
38	Denudation pipette	As per need	Inner diameter: 130-135 μm, 170-175 μm, 225-250 μm
39	IVF grade Syringes	As per need	1ml & 5ml
40	Gowns/ caps/ shoe cover or sandals	As per need	Reusable/Disposable

(२) Drugs (IVF मा प्रयोग हुने औषधीहरु)

SN	Detail	Number	Specification
1	INJ.FENTANYL	As per need	
2	INJ.PROPOFOL	As per need	
3	INJ.ONDANSETRON 4MG	As per need	
4	INJ.PANTAPRAZOLE 40MG	As per need	
5	INJ.MIDAZOLAM	As per need	
6	INJ.CEFTRIAXONE 1GM	As per need	
7	INJ.PARACETAMOL 1GM	As per need	
8	INJ.TRANXEMIC ACID 500MG	As per need	
9	RL 500 ML	As per need	
10	NS 500 ML	As per need	
11	OXYGEN MASK	As per need	

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

12	RECOMB FSH 300IU	As per need	
13	HMG 300IU	As per need	
14	CETRORELIX 0.25	As per need	
15	CEFIXIME 200 MG	As per need	
16	PANTOPRAZOLE 40 MG	As per need	
17	PARACETAMOL 500 MG	As per need	
18	CABERGOLINE 0.5 MG	As per need	
19	ONDANSETRON 4 MG	As per need	
20	SYRUP LACTULOSE	As per need	
21	INJ.HCG	As per need	
22	INJ.PROGESTERONE	As per need	
23	INJ.LEUPROTIDE	As per need	
24	PROGESTERONE GEL	As per need	
25	TAB.PROGESTERONE	As per need	
26	CAP.PROGESTERONE	As per need	
27	TAB.ESTRADIAL VALERATE	As per need	

(३) **मानव संसाधन**

क्र.स	**जनशक्ति विवरण**	**आवश्यक शैक्षिक योग्यता**	**संख्या**
१	नि:सन्तान रोग चिकित्सक (**Infertility Specialist**)	(क) मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट प्रसुति तथा स्त्री रोग विषयमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित परिषदमा विशेषज्ञको रूपमा दर्ता भई **Infertility** विषयमा **DM** वा कम्तिमा न्युनतम एकबर्षको **Fellowship** गरेको। (ख) यस मापदण्ड लागु हुनु भन्दा अगाडि प्रसूति तथा स्त्री रोग बिशेषज्ञ भइ सम्वन्धित परिषदमा विशेषज्ञको रूपमा दर्ता गरी १०० वटा भन्दा वढी **IVF cycle** सुपरभिजनमा सम्पन्न गरी नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त संस्थामा **IVF** सम्बन्धी काम निरन्तर गरिरहेको।	१
२	इम्ब्रायोलोजिष्ट	(क) मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट Clinical Embryology विषयमा स्नातकोत्तर उतिर्ण गरी नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषदमा बिशेषज्ञको रुपमा दर्ता भएको वा चिकित्सा सम्बन्धी विषयमा स्नातक/स्नातकोत्तर तह उतीर्ण गरी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भई **Embryology** विषयमा कम्तिमा १ वर्षको **Fellowship** गरेको।	१

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

		(ख) यो मापदण्ड लागु हुनु पूर्ब चिकित्सा विज्ञान विषयमा स्नातक/स्नातकोत्तर तह उत्तिर्ण गरी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भई Embryology विषयमा तालिम लिइ सुपरभिजनमा कम्तीमा ५० वटा भन्दा बढी IVF cycle/ १५०Embryo हेन्डलिङ गरेको र नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त IVF सेन्टरको Embryology प्रयोगशालामा निरन्तर काम गरिरहेको। नोट: कुनै पनि तालिम/अध्ययन वा शैक्षिक कार्यक्रम भौतिक रुपमा नै हुनुपर्ने। अन्य विधि जस्तै:अनलाइन (तालिम वा फेलोसिप) कार्यक्रमलाई मान्यता दिईने छैन।	
३	प्रसूति तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट Obstetrics/gynecology विषयमा स्नातकोत्तर तह उतीर्ण गरी नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता भएको र सम्बन्धित विषयमा तालिम प्राप्त वा IVF/IUI विज्ञको सुपरिवेक्षणमा कार्य अनुभव ।	१
४	विशेषज्ञ नर्स	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट म्याटरनिटी नर्सिङ वा ओमेन हेल्थ एंड डेभलोप्मेंट नर्सिङ बिषयमा स्नातकोतर गरी बाझोपन बिषयमा तालिम प्राप्त वा बाझोपन बिषयमा फेलोसिप गरेको वा कार्य अनुभब भएको वा नर्सिङमा स्नातक गरी बाझोपन विषयमा तालिम प्राप्त वा बाझोपन बिषयमा फेलोसिप गरेको वा बाझोपन व्यबस्थापन क्षेत्रमा न्यूनतम एक बर्षको कार्य अनुभब भएको साथै नेपाल नर्सिङ परिषदमा दर्ता भएको।	१
५	एण्ड्रोलोजिष्ट	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट युरोलोजी विषयमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएको वा जेनेरल सर्जन वा नि:सन्तान रोग विशेषज्ञ (Infertility Specialist) ले एण्ड्रोलोजी विषयमा तालिम प्राप्त गरेको।	on call
६	एनोस्थेसियोलोजिष्ट	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट anesthesiologyविषयमा स्नातकोत्तर तह उतिर्ण भई नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता भएको ।	on call
७	रेडियोलोजिष्ट	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट Radiology विषयमा स्नातकोत्तर तह उतिर्ण भई नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता भएको ।	on call
८	स्टाफ नर्स	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट नर्सिङ विषयमा प्रवीणता प्रमाणपत्र तह उतिर्ण गरी नेपाल नर्सिङ परिषदमा दर्ता भएको	२
९	मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजिष्ट	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजी बिषयमा स्नातक तह उतीर्ण गरीनेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषदमा दर्ता भएको ।	१

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची ८

दफा १३ उपदफा (३) संग सम्बन्धित

अनुगमन चेक लिष्ट

१. अनुगमन गरिएको संस्थाः अनुगमन मितिः

२. अनुगमनमा संलग्न पदाधिकारीहरूः

क ....

ख ....

ग ....

३. मानव संसाधन (चिकित्सक, इम्ब्रायोलोजिष्ट र अन्य कर्मचारीहरू) विवरण

क ....

ख ....

ग ....

घ......................

ङ......................

च......................

४. व्यवस्थापकीय पक्ष

सि.नं.	विवरण	छ/छैन	कैफियत
१	आइ भी एफ/आइ यू आई इकाईमा सेवाग्राहीको नाम दर्ता गर्ने कक्ष/स्थानको व्यवस्था ।		
२	बहिरंग विभागमा पर्याप्त फर्निचर सहितको प्रतिक्षालय सूचना-पाटी, टि.भी. स्क्रीन व्यवस्था ।		
३	छुट्टैर गोप्य परामर्श कक्ष भएको		
४	बहिरंग सेवा प्रदान गर्ने विशेषज्ञ चिकित्सकहरुको नाम उपलब्ध हुने समय तालिका (दिन र बार खुल्ने गरि) सबैले देख्ने ठाउँमा राखेको		
५	एण्ड्रोलोजी र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला र शल्यक्रिया कक्षमा HVAC जडान गरि पोजेटिभ प्रेसर व्यवस्था भएको		
६	एण्ड्रोलोजी र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला र शल्यक्रिया कक्षमा हात धुने व्यवस्था,		
७	एण्ड्रोलोजी र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला र शल्यक्रिया कक्षमा वातानुकुलित गर्न उपकरण जडान भएको		
८	एण्ड्रोलोजी र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला, शल्यक्रिया कक्षमा असम्बन्धित व्यक्तिको आवत जावत निषेध गरिएको ।		
९	प्रयोगशाला सि वर्गको मापदण्ड अनुसार हुनुपर्ने।		

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची ३

दफा ६को खण्ड (झ) संग सम्बन्धित

इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला र शल्यक्रिया कक्षको तापक्रम, हावाको आद्रता सम्बन्धी मापदण्ड

Celling:	Celling of the IVF laboratory must not be cracked, should be leaked proof
HVAC (Preferred) or Coda tower system	Pressure sensors and differential pressure display on each side of each doorway into, out of and between areas within the IVF/ART suite clean room space
Total air change per hour (TACH)	Minimum of 15 times
Fresh air change per hour (FACH)	Minimum of 3 times
Temperature	20 – 230c (68 – 730F) ± 30c
Relative Humidity	40 % – 50 %
Air quality(Particulates)	< 352000 particles larger than 0.5 to 10 µm per meter3 (equivalent to < 10000 such particles per cubic feet)
Microorganisms	<10 CFU/m3 and <2 spores/m3 at rest.
Volatile organic compound (VOC)	Total VOC <500 µg/m3 (approx. 400 – 500 ppb total VOC depending on the molecular species), Aldehyde <5µg/m3

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची ४

दफा ७ उपदफा(४) संग सम्बन्धित

आइ यु आइ सेवा सञ्चालन गर्ने संरचनाको फ्लोर प्लानको नमुना

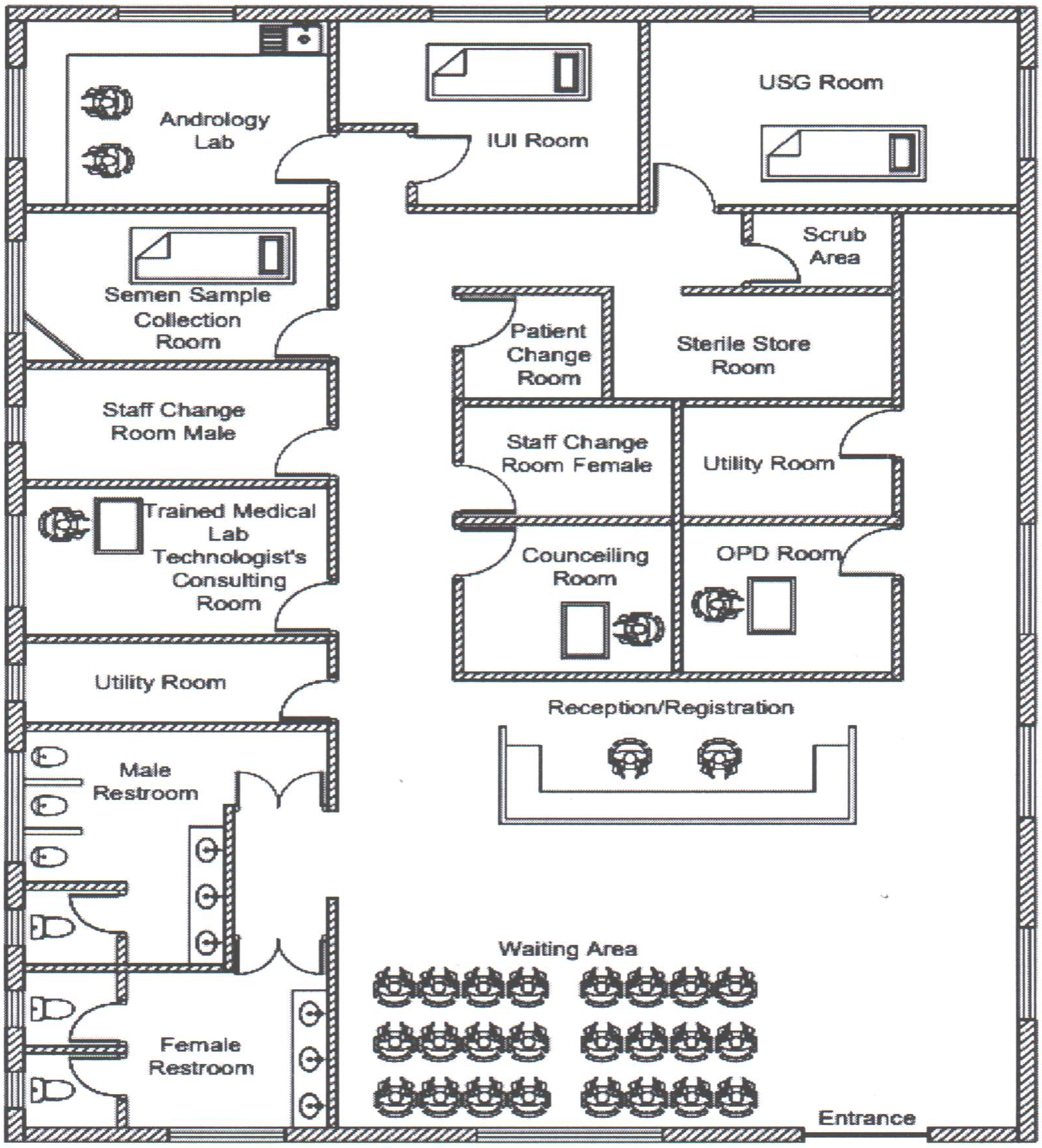

NOTES :

1) Andrology Lab and IUI Room should be Preferably under controlled HVAC system.

2) For multi floor Service center, Andrology Lab, IUI Room, Sterile store Room, Changing Rooms and Scrub area all are needed to be accommodated within single storey.

3) Building Infrastructure should comply Prevailing Nepal Building Code(NBC), Building Bylaws, Municipal Rules and Regulations and Health Infrastructure Design Development Standards.

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची ५

दफा ७ उपदफा(५) संग सम्बन्धित

आइ भी एफ सेवा सञ्चालन गर्ने संरचनाको फ्लोर प्लानको नमुना

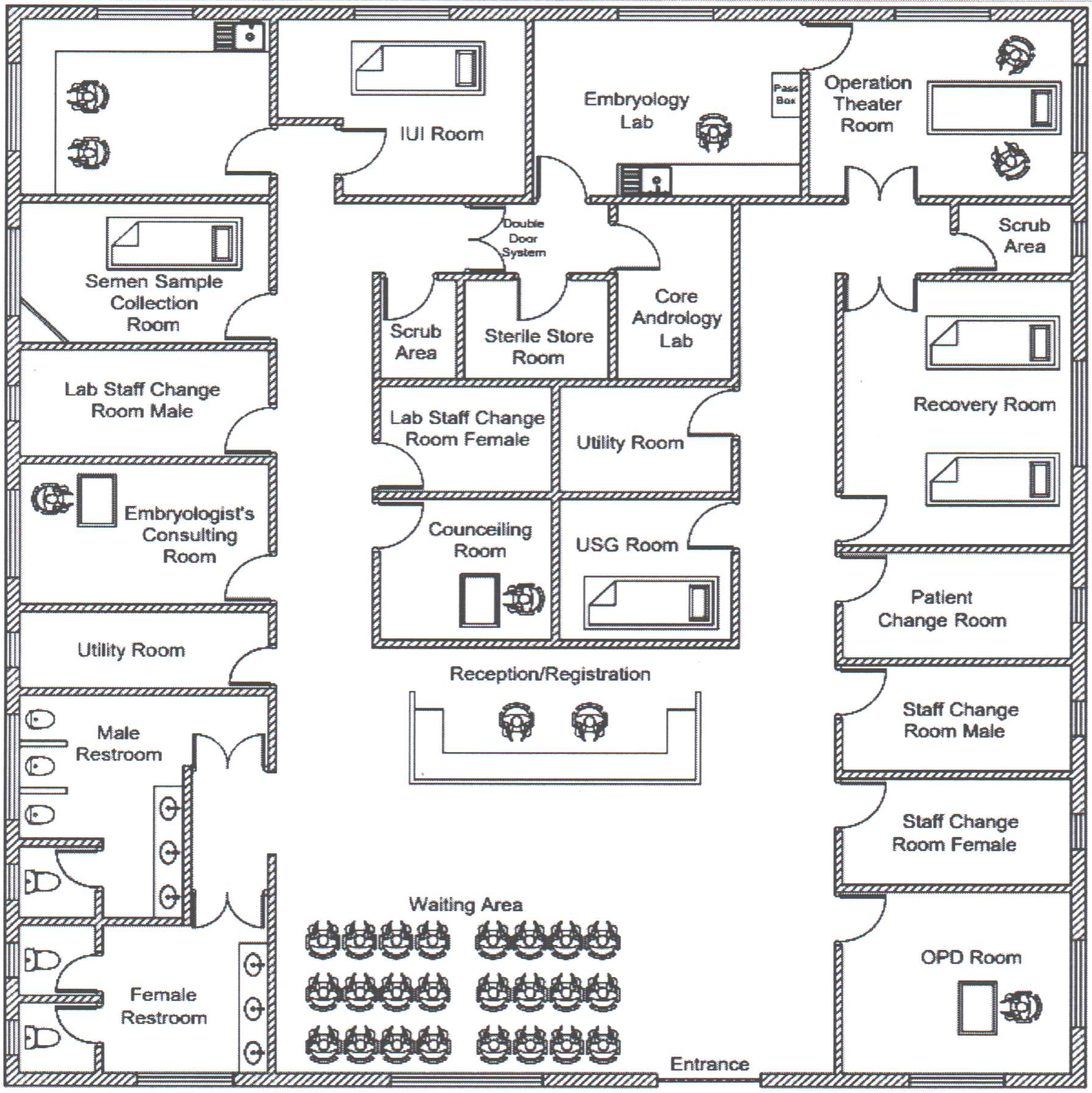

NOTES :

1) Embryology Lab and Operation Theater should be always under controlled HVAC system.
2) For multi floor Service center, Embryology Lab, Operation Theater, Core Andrology Lab, Sterile store Room, Scrub area, Changing Rooms and Recovery Rooms all are needed to be accommodated within single storey.
3) Building Infrastructure should comply Prevailing Nepal Building Code(NBC), Building Bylaws, Municipal Rules and Regulations and Health Infrastructure Design Development Standards.

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची ६

दफा ९ उपदफा (४) संग सम्बन्धित

सेवा सञ्चालन अनुमति निवेदनसाथ संलग्न राख्नु पर्ने कागजातहरू

१. कम्पनी दर्ता / संस्था दर्ताको प्रमाणित प्रतिलिपि

२. संस्था / कम्पनीको विधान / प्रवन्ध पत्र, नियमावलीको प्रतिलिपि

३. स्थायी लेखा दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि

४. संयुक्त उपक्रम भए शेयरधनीहरूको विवरण

(क) नाम

(ख) स्थायी ठेगाना

(ग) पेशा

(घ) नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र

(ङ) सम्पर्क नं

५. चिकित्सक/ स्वास्थ्यकर्मी/ कर्मचारीहरूको विवरण

(क) नाम थर

(ख) शैक्षिक योग्यता

(ग) तालिम/अनुभव

(घ) सम्बन्धित काउन्सिलको दर्ता र नविकरण प्रमाण पत्र

(ङ) सरकारी सेवामा रहेको कामकाज गर्ने अनुमति पत्र /सहमति पत्र

(च) पार्ट टाईम या फुल टाइम

(छ) नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र

(ज) विदेशी नागरिक भएमा सम्वन्धित परिषदको अनुमति पत्र

६. दफा ४ र ५ बमोजिम भौतिक पूर्वाधारको र औजार उपकरणको विवरण

७. सेवा शुल्क सम्बन्धी विवरण

८. संस्थाको चल अचल सम्पत्ति विवरण तथा वित्तीय स्रोत (क) निजी (ख) कर्जा (वित्तीय संस्था भए सो संस्थाको नाम (ग) गैहसरकारी (घ) अन्य (खुलाउने)

९. भवनको अवस्था र भवन निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र

१०. जग्गाधनी प्रमाण पूर्जा वा लिज या भाडामा लिएको भए सम्झौता पत्र

११. भवनको नक्सा

१२. मुल्य अभिवृद्धिकर चुक्ता प्रमाण पत्र

१३. लेखापरिक्षण प्रतिवेदन

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची ७

दफा ९ उपदफा (४) संग सम्बन्धित

आइ यू आइ / आइ भी एफ सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति माग गर्ने निवेदनको ढाँचाँ

श्री......................................

....।

महोदय

हामी देहायका सञ्चालक रहेको मिति ....मा .... मा दर्ता भएको .... महानगरपालिका उपमहानगरपालिका नगरपालिका गाउँपालिका वडा नं .... अवस्थित .... संस्थामा आई यू आई / आई भी एफ सेवा सहितको निःसन्तान व्यवस्थापन सेवा सञ्चालन गर्न इच्छुक रहेकोले नेपाल सरकारले तोकेका मापदण्डहरू र शर्तहरू पालन गर्ने गरी सेवा सञ्चालन अनुमतिका लगि अनुसूची ६ बमोजिमका विवरण र कागजात संलग्न राखी निवेदन गर्दछौ।

संस्थाको तर्फवाट

हस्ताक्षरः

नामः

संस्थाको ठेगानाः

टेलिफोन नः

सञ्चालकहरूको विवरण

सि.नं.	नामथर	ठेगाना	नागरिकता नं	पेशा

नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची ८

दफा १३ उपदफा (३) संग सम्बन्धित

अनुगमन चेक लिष्ट

१. अनुगमन गरिएको संस्थाः अनुगमन मितिः

२. अनुगमनमा संलग्न पदाधिकारीहरूः

क ....

ख ....

ग ....

३. मानव संसाधन (चिकित्सक, इम्ब्रायोलोजिष्ट र अन्य कर्मचारीहरू) विवरण

क ....

ख ....

ग ....

घ.......................

ङ......................

च......................

४. व्यवस्थापकीय पक्ष

सि.नं.	विवरण	छ/छैन	कैफियत
१	आइ भी एफ/आइ यू आई इकाईमा सेवाग्राहीको नाम दर्ता गर्ने कक्ष/स्थानको व्यवस्था ।		
२	बहिरंग विभागमा पर्याप्त फर्निचर सहितको प्रतिक्षालय सूचना-पाटी, टि.भी. स्क्रीन व्यवस्था ।		
३	छुट्टैर गोप्य परामर्श कक्ष भएको		
४	बहिरंग सेवा प्रदान गर्ने विशेषज्ञ चिकित्सकहरुको नाम उपलब्ध हुने समय तालिका (दिन र बार खुल्ने गरि) सबैले देख्ने ठाउँमा राखेको		
५	एण्ड्रोलोजी र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला र शल्यक्रिया कक्षमा HVAC जडान गरि पोजेटिभ प्रेसर व्यवस्था भएको		
६	एण्ड्रोलोजी र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला र शल्यक्रिया कक्षमा हात धुने व्यवस्था,		
७	एण्ड्रोलोजी र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला र शल्यक्रिया कक्षमा वातानुकुलित गर्न उपकरण जडान भएको		
८	एण्ड्रोलोजी र इम्ब्रायोलोजी प्रयोगशाला, शल्यक्रिया कक्षमा असम्बन्धित व्यक्तिको आवत जावत निषेध गरिएको ।		
९	प्रयोगशाला सि वर्गको मापदण्ड अनुसार हुनुपर्ने।		

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

१०	प्रयोगशालाका औजार र सामनहरुलाई सफा र निर्मलीकरण गर्ने छुट्टै ठाउँको व्यवस्था भएको ।		
११	महिला र पुरूषका लागि छुट्टा छुट्टै चेन्जिङ रूमहरुको व्यवस्था भएको		
१२	व्हीलचेयर, इन्स्ट्रुमेन्ट ट्रली व्यवस्था भएको ।		
१३	महिला र पुरुषका लागि अलग अलग र अपांगमैत्री शौचालयको व्यवस्था ।		
१४	वीर्य संकलन कक्षमा आरामदायी खाट/सोफा राखिएको र शान्त, मनमोहक वातावरण भएको।		
१५	सेवाग्राहीको सहयोगी कुरुवा बस्ने व्यवस्था।		
१६	सेवाको अभिलेख र प्रतिवेदन गर्ने गरेको		
१७	अनुगमनका क्रममा दिइएका सुझाव कार्यान्वयन भएको ।		
१८	मापदण्ड अनुसारका देहायका कक्षहरू भएको		
१९	सेवा को अभिलेख र नियमित प्रतिवेदन गर्ने गरेको		
२०	प्रतिक्षा कक्षमा प्रयाप्त फर्निचर, टी भी, पंखा, वातानुकुलित प्रणाली जडान		
मापदण्ड अनुसार निम्नानुसारका कक्षहरूको उपलब्ध			
२१	OPD room		
२२	Ultrasound room		
२३	Semen Collection Room/s with shower and Toilet		
२४	Toilets(male female, Disability friendly)		
२५	Fertility counseling/ consultation room / Treatment Room		
२६	Andrology lab		
२७	Embryology Lab		
२८	Reception and waiting areas		
२९	Operation theatre/ Room		
३०	Change room for staff and patients		
३१	Recovery area		
३२	"C" Level Laboratory		
३३	Pharmacy		

५. औजार उपकरण कन्जुमेवल्सको उपलब्धता

सि.न	औजार उपकरण कन्जुमेवल्स	उपलब्ध संख्या	कैफियत
१	Co2 incubator or bench top incubator capable of embryo culture		

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

२	Centrifuge (temperature regulated), Swinging type rotor with adaptor		
३	Dry bath incubator		
४	Angular block		
५	Medical graded refrigerator with display and alarm system		
६	Thermocouple/digital thermometer for daily record of dry bath, incubator, oven, refrigerator and freezer		
७	Speculum		
८	Thermometer		
९	Gloves		
१०	BP Instrument		
११	Hand sanitizer		
१२	Ultrasound Gel		
१३	Bed for patient		
१४	Trans Vaginal Sonography (TVS)		
१५	Light		
१६	Weighing machine		
१७	Oxygen cylinder/concentrator		
१८	Ambu bag/mask, airway		
१९	ER drugs (Atropine, Adrenaline, Dopamine)		
२०	IV fluids		
२१	Suction machine		
२२	IUI/IVF Drugs		

६. राम्रा पक्ष:

-
-
-

७. सुधार गर्नु पर्नेपक्ष:

-
-
-
-

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसूची ९

दफा ८ उपदफा (१ र २) संग सम्बन्धित

डोनर (Donor) सम्बन्धी मापदण्ड

(क) **वीर्य दान** (Semen Donor) सम्बन्धी मापदण्ड

क.स	वीर्य दान (Semen Donor) गर्ने व्यक्तीले पुरा गर्नु पर्ने मापदण्ड
१	एक डोनरले कम्तीमा १५ दिनको फरकमा दश पटक भन्दा बढी डोनेशन दिन नमिल्ने र यसको सुनिश्चितताका लागि विभिन्न सेवा प्रदायक सस्थाहरु वीच दोहोरो नपर्ने गरी समन्वय गर्ने प्रणाली निर्माण गर्नुपर्ने।
२	डोनरको परिचय प्रापकलाई खुलाउन नमिल्ने
३	डोनरको उमेर २० देखि ३५ वर्षको हुनु पर्ने
४	डोनरको शारिरीक परीक्षण तथा आवश्यक जाँचहरु प्रयोगशालाबाट परीक्षण गरी कुनै सरुवारोग नभएको हुनुपर्ने ।
५	नागरिकता नं. तथा जारी जिल्ला सम्बन्धित संस्थामा अनिवार्य रेकर्ड राख्नु पर्ने
६	विरामीको आईडी अस्पतालमा रेकर्ड गरी परिचय नखुल्ने गरी कोड नं. मार्फत रेकर्ड राख्नु
७	डोनेशन गर्ने समयको पछिल्लो तीन महिनाको आधारभुत परीक्षण (CBC, RBS, RFT, LFT, GROUPING, SEROLOGY) हरुको रिपोर्ट अनिवार्य पेश गर्नु पर्ने । र सेरोलोजी टेष्ट विगत तीन महिना भित्र Negative हुनु पर्ने
८	वीर्य दान गर्ने व्यक्तिलाई सम्पूर्ण कुरा बुझाई शुसुचित मन्जुरिनामा लिनु पर्ने
९	विबाहितको हकमा श्रीमान् श्रीमती दुवै जनाको शुसुचित मन्जुरी हुनु पर्ने
१०	कुनैपनि व्यक्तिलाइ प्रलोभनमा वारी डोनेशन दिन बाध्य पार्न पाइने छैन ।
११	माथि उल्लेखित शर्तहरु पालना हुने गरी र दुरुपयोग नहुने गरी software निर्माण परी लागु गर्नुपर्ने ।

(ख) **अण्डा दान** (Oocyte Donor) सम्बन्धी मापदण्ड

क.स	अण्डा दान (Oocyte Donor) गर्ने व्यक्तीले पुरा गर्नु पर्ने मापदण्ड
१	एक डोनरले **छ पटक** भन्दा बढी डोनेशन दिन नमिल्ने, डोनेसनको अवधी कम्तिमा पनि तीन महिनाको फरक हुनु पर्ने र यसको सुनिश्चितताका लागि विभिन्न सेवा प्रदायक सस्थाहरु वीच दोहोरो नपर्ने गरी समन्वय गर्ने प्रणाली निर्माण गर्नुपर्ने।
२	डोनरको परिचय प्रापकलाई खुलाउन नमिल्ने
३	डोनरको उमेर २० देखि ३५ वर्षको हुनु पर्ने
४	डोनरको शारिरीक परीक्षण तथा आवश्यक जाँचहरु प्रयोगशालाबाट परीक्षण गरी कुनै सरुवारोग नभएको हुनुपर्ने
५	नागरिकता नं. तथा जारी जिल्ला सम्बन्धित संस्थामा अनिवार्य रेकर्ड राख्नु पर्ने

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

६	आईडी अस्पतालमा रेकर्ड गरी परिचय नखुल्ने गरी कोड नं. मार्फत रेकर्ड राख्नु पर्ने
७	डोनेशन गर्ने समयको पछिल्लो तीन महिनाको आधारभुत परीक्षण (CBC, RBS,RFT, LFT, GROUPING, SEROLOGY) हरुको रिपोर्ट अनिवार्य पेश गर्नु पर्ने ।र सेरोलोजी टेष्ट विगत तीन महिना भित्र Negative हुनु पर्ने
८	अण्डा दान (Oocyte Donor) गर्ने व्यक्तिलाई बुझ्ने भाषामा तत्काल वा पछी आउन सक्ने जटिलताको बारेमा जानकारी गराएको हुनुपर्ने।
९	अन्डा दान गर्ने व्यक्तिलाई सम्पूर्ण कुरा बुझाई शुसुचित मन्जुरिनामा लिनुपर्ने
१०	विबाहितको हकमा श्रीमान् श्रीमती दुवै जनाको शुसुचित मन्जुरी हुनु पर्ने
११	कुनै पनि व्यक्तिलाइ प्रलोभनमा पारी डोनेशन दिन बाध्य पार्न पाइने छैन ।
१२	माथि उल्लेखित शर्तहरु पालना हुने गरी र दुरुपयोग नहुने गरी software निर्माण परी लागु गर्नुपर्ने ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं